

องค์กรปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ
Thai Local Government Organizations and Public Service Management

ภานุวัฒน์ เด็กหลี
สุรัชย์ มูลสาร
อดิศักดิ์ พรหมเมศ
ภาสกร ดอกจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Bhanuwat Dekhlee
Surachai Mulsan
Adisak Phommet
Passakorn Dokchan
Phibunsongkhram Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: surachai@uservices-thailand.com

วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 17 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 18 เมษายน 2566
Received: April 10, 2023; Revised: April 17, 2023; Accepted: April 18, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน การจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเฉพาะท้องถิ่น และทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการได้รับบริการสูงสุด โดยใช้แนวทางการให้บริการอย่างเสมอภาค ตรงเวลา เพียงพอ ต่อเนื่อง และก้าวหน้า รูปแบบและประเภทของบริการสาธารณะที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นต้นแบบหรือแนวทางในการจัดการบริการสาธารณะแต่ละประเภทที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นได้ เช่น การจัดการบริการประเภทสาธารณสุขและการศึกษา การคมนาคมและขนส่ง เพื่อยกระดับบริการสาธารณะของท้องถิ่นในอนาคตได้อีกมาก

คำสำคัญ : องค์กรปกครองท้องถิ่นไทย, การบริหารจัดการบริการสาธารณะ

Abstract

This article aims to study Thai local government organizations and public service management. Local government organizations have duties and powers to supervise and provide public services and public activities for the benefit of local people in accordance with sustainable development principles. Public service provision of local government organizations is an activity that local government organizations provide to meet the needs of people in specific localities. And make the people satisfied in receiving the highest service. By using the guidelines for providing services that are equal, punctual, adequate, continuous and progressive. Forms and types of public services that can be a good model for local government organizations to be used as models or guidelines for the provision of each type of public service that is consistent with the context of each locality such as such as the provision of public health, education services, and transportation to greatly enhance local public services in the future.

Keywords: Thai Local Government Organizations; Public Service Management

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุไว้มาตรา 248 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการทำบริการสาธารณะ การส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์เป็นส่วนรวม โดยคำนึงถึง ความเหมาะสม และ มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสรุปได้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเฉพาะท้องถิ่น และทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการได้รับบริการสูงสุด อีกทั้งคุณภาพของการจัดบริการสาธารณะที่ดีตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนส่วนรวม เพราะการจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์โดยแท้จริงต้อง

รับทราบความต้องการบริการสาธารณะของประชาชนเสียก่อน โดยให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นควรจะต้องพิจารณาถึงกำลังเงิน กำลังงบประมาณ กำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องท้องถิ่นอย่างแท้จริง (สมาน รังสิโยภักดิ์, 2554) ดังนั้นการจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจใหญ่ที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจัดบริการสาธารณะให้ได้อย่างครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและมีคุณภาพที่ดี ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และ 2550 พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอำนาจหน้าที่และขยายขอบเขตประเภทและรูปแบบบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ ดังนั้นบทความนี้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลไกการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน

ปรัชญา แนวคิด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่ "กฎหมายการปกครองท้องถิ่น" แสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องการให้การจัดทำบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จัดทำบริการสาธารณะให้ทั่วถึง และตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้ จะสำเร็จลงได้ก็ด้วยวิธีการให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้วย และต้องการให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันสอนการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่นนั้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รากฐานระบบประชาธิปไตย จากเจตนารมณ์ของกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่ง ก็คือ "ราชการส่วนท้องถิ่น" จึงถูกจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของแนวความคิดในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นกลไกการปกครองที่จะ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมาจากราษฎร ดำเนินกิจการเพื่อประชาชนและโดยการกำกับดูแลของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกของการมีส่วนร่วมในเชิงปกครอง หรือในเชิงโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนในท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะ "ประชาสังคม" กล่าวคือ มีการรวมตัวของชุมชน เป็นองค์กรหรือชมรม หรือกลุ่มต่างๆ อย่างหลากหลาย ตามความต้องการของชุมชนเพื่อให้ทุกส่วนของชุมชนได้มีส่วนร่วม ทั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การ

ดำเนินการ และติดตามกำกับ การ โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นองค์ภาคีหนึ่งที่สำคัญ และมีบทบาทร่วมกับองค์กรต่างๆ ของชุมชนนั้นในการดำเนินการพัฒนา (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 : 6-12)

ความหมายการบริการสาธารณะ

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2558 : 19) ได้กล่าวถึง การบริการสาธารณะ (Public Services) ว่าเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมและปัจเจกชนที่เป็นสมาชิกของสังคมในอันที่จะได้รับบริการจากรัฐ ในเรื่องที่เอกชนหรือวิสาหกิจเอกชนไม่อาจตอบสนองได้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีบริการสาธารณะในด้านให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ขณะที่มานิตย์ จุมปา (2556 : 23) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การคมนาคมขนส่ง การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น ขณะที่นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2555 : 16) กล่าวว่า เป็นการระบุถึงกิจกรรมที่ดำเนินการจัดทำโดยฝ่ายปกครองทั้งหลาย อันได้แก่ บรรดานิติบุคคลในกฎหมายมหาชน คือ รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือวิสาหกิจมหาชนทั้งหลาย หรืออาจเป็นกิจการที่ดำเนินการจัดทำโดยเอกชน แต่จะต้องเป็นกิจการที่ฝ่ายปกครองมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแทนและฝ่ายปกครองยังคงมีความสัมพันธ์กับกิจการนั้นอยู่อีก ยังคงต้องเป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจกรรมของเอกชนให้อยู่ในสภาพเดียวกันที่ฝ่ายปกครองเป็นผู้จัดทำ และสอดคล้องกับศรินทิพย์ อรุณสวัสดิ์ฤกษ์ (2564) ที่ว่าการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมการเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกโดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทาง ความสะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกของ แหล่งบริการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยุติธรรม ทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน ต้องเป็นกิจการที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน บริการสาธารณะจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณะประโยชน์และเป็นกิจกรรมหรือบริการที่จัดให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของประชาชน

ดังนั้นการบริการสาธารณะจึงเป็นการบริการหรือกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนและสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาประเทศชาติในภาพรวม

หลักการให้บริการสาธารณะ

วุฒิสาร ตันไชย (2559 : 14-15) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการบริการสาธารณะคือ การสร้างความพึงพอใจในบริการแก่ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทางดังนี้

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีพื้นฐานที่ว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่มุม

ของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการ ประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

2. การให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) หมายถึง ในการบริการจะต้องมองว่าการ ให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิภาพถ้าไม่มีการให้บริการที่ตรงเวลา ซึ่งจะสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ประชาชน

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะจะต้องมีลักษณะ จำนวนการให้บริการและสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม มิฉะนั้นแล้วความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มี ความหมาย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอ และสถานที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้มารับบริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก ไม่ใช่ความพึงพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้ หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน อีกนัยหนึ่ง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

การบริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (หรือที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม) ที่ดำเนินการจัดทำขึ้น โดยบุคคลในกฎหมายมหาชน หรือโดยเอกชน ซึ่งฝ่ายปกครองต้องใช้อำนาจกำกับดูแลบางประการและอยู่ภายใต้ระบบพิเศษ หลักเกณฑ์พื้นฐานของบริการสาธารณะประกอบไปด้วย เป็นกิจการที่ต้องมีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของประชาชน เป็นกิจการที่ให้แก่นักทั่วไปโดยเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งอำนาจ บุนยัตนโมตรี. (2559 : 11-14) ได้เสนอหลักการให้บริการแบบครบวงจรหรือการพัฒนาให้บริการในเชิงรุก เรียกว่าหลัก Package Service ซึ่งมีเป้าหมายดังนี้ การมุ่งประโยชน์ของประชาชนผู้รับบริการทั้งผู้ที่มาติดต่อขอรับบริการ และผู้ที่อยู่ในข่ายที่ควรจะได้รับบริการเป็นสำคัญโดยผู้ให้บริการต้องตระหนักว่าการให้บริการเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั่วถึงอยู่ภายใต้ข้อกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและการได้รับสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการ รวมถึงผู้ให้บริการจะต้องมองผู้มารับบริการว่ามีฐานะศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมตน ความรวดเร็วในการให้บริการ โดยการพัฒนาข้าราชการให้มีทัศนคติ มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เกิดความชำนาญงาน มีความกระตือรือร้น การกระจายอำนาจ หรือการมอบหมาย อำนาจให้มากขึ้นและการนำพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะทำให้บริการได้รวดเร็วขึ้น การให้บริการจะต้องเสร็จสมบูรณ์ โดยความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการ หมายถึง การเสร็จสมบูรณ์ตามสิทธิประโยชน์ที่ผู้รับบริการพึงจะได้รับ ซึ่งลักษณะที่ดีของการให้บริการที่เสร็จสมบูรณ์ก็คือ การบริการที่แล้วเสร็จในการติดต่อเพียงครั้งเดียวหรือไม่เกิน 2 ครั้ง ความกระตือรือร้นในการให้บริการ การให้บริการด้วยความถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ การให้บริการด้วยความ

สุภาพอ่อนโยน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติต่อประชาชนผู้ มาติดต่อขอรับบริการด้วยความอ่อน น้อม ซึ่งจะทำให้ผู้มารับบริการมีทัศนคติที่ดีต่อข้าราชการและการติดต่อกับทางราชการ การให้บริการด้วย ความเสมอภาค ซึ่งข้าราชการมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน จะต้องให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทุกคน

หลักเกณฑ์ในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามแนวคิดของ Louis Rolland มี ลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (อำนาจ บุญรัตน์ไตรี, 2559 :28) คือ หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง และ หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1) หลักว่าด้วยความเสมอภาค บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ของ ประชาชนโดยส่วนรวมมิใช่ เพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ดังนั้นประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการ ปฏิบัติหรือ ได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน หลักความเสมอภาคกันที่มีต่อบริการ สาธารณะ มีที่มาจากหลักความเสมอภาคกันในสิทธิซึ่งบัญญัติไว้ในคำประกาศสิทธิมนุษยชน และ พลเมืองค.ศ. 1789 ของฝรั่งเศส ในมาตราที่ 1 ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมาและดำรงอยู่อย่างมีอิสระ และเสมอภาคกันในสิทธิ การแบ่งแยกทางสังคมจะกระทำใดๆก็แต่เพื่อประโยชน์ร่วมกัน” หลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อบริการ สาธารณะนี้ เป็นการรองรับขั้นพื้นฐานของสิทธิที่จะเสมอภาค กันทางกฎหมาย อันหมายถึงความเสมอภาคใน ส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าไปใช้บริการสาธารณะ และการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ

2) หลักว่าด้วยความต่อเนื่องบริการสาธารณะ เป็นกิจการที่จำเป็นสำหรับประชาชน หากเกิดการ หยุดชะงักไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ประชาชนผู้ใช้บริการสาธารณะย่อมได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายได้ ดังนั้นบริการสาธารณะจึงต้องมีความต่อเนื่องในการจัดทำหลักการสำคัญของหลักว่าด้วยความต่อเนื่องของ บริการสาธารณะ คือนิติบุคคลผู้มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะจะต้องดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะอย่าง สม่าเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา หากมีกรณีเกิดการหยุดชะงักจะต้องมีการรับผิดชอบ ในกรณีเกิดการ หยุดชะงักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรมหาชนอิสระ องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลจะต้องเข้า ดำเนินการแทนเพื่อเป็นหลักประกันการต่อเนื่องของบริการสาธารณะ หรือเกิดเหตุที่ไม่สามารถคาดหมาย ล่วงหน้าได้กับเอกชนที่เป็นคู่สัญญาในการจัดทำบริการสาธารณะ ฝ่ายปกครองจะต้องเข้าไปรับภาระบางส่วน เพื่อไม่ให้บริการสาธารณะต้องหยุดชะงักลง ส่วนสิทธิในการนัดหยุดงานจะต้องมีการกำหนดมาตรการ “การ ให้บริการขั้นต่ำ” รองรับเอาไว้ว่าจะไม่สามารถหยุดทั้งหมดได้ อย่างน้อยจะต้องมีบริการดังกล่าวอยู่บ้างใน บางส่วนจะหยุดบริการสาธารณะทั้งหมดไม่ได้ เช่น บริการสาธารณะเกี่ยวกับโรงพยาบาล ตำรวจ ยุติธรรม การ คมนาคมทางอากาศ หรือวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

3) หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง บริการสาธารณะที่ดีจะต้องสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการสาธารณะที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะสามารถแก้ไขกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขเพื่อให้บริการ

สาธารณะดำเนินต่อไปอย่างได้ผลดีที่สุด โดยผู้ใช้บริการสาธารณะไม่มีสิทธิคัดค้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แต่มีสิทธิเรียกร้องให้บริการสาธารณะดำเนินไปอย่างปกติตามเดิม หลังจากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

การจัดบริการสาธารณะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษี และอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อทำหน้าที่เป็นเหตุให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น และมีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ตามความใน มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 สาระสำคัญของกฎหมาย ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2540 ; ราชกิจจานุเบกษา, 2542 ; สถาบันพระปกเกล้า, 2547)

กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 12 คน กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีจัดให้มีการเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการการกระจายอำนาจ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ปรับปรุงสัดส่วนภาษี และอากรและรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอน การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งทำข้อเสนอแนะ เสนอความเห็น และรายงานการดำเนินการตามแผนกระจายอำนาจ

กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะกฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน ทั้งนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะแทนได้ รวมทั้งอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะแทนได้

กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ กรุงเทพมหานคร อาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ต่าง ๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับในกิจการที่อยู่ในเขตอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายรับจากทรัพย์สินจากสาธารณูปโภค จากการพาณิชย์และการทำกิจการ ค่าบริการ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจัดสรร การนำส่งรายได้และการได้รับเงินรายได้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในราชกิจจานุเบกษา

ในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้ดำเนินการที่จำเป็นและต้องทบทวนการดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจทุก 5 ปี ภายใต้สาระสำคัญ คือ กำหนดให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้เสร็จสิ้น ภายใน 4 ปี กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะภายในระยะเวลา 10 ปี กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15 ของรายได้รัฐบาล กำหนดให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่มาตรฐานการบริการ สาธารณะ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและรักษา ความสงบเรียบร้อย และด้านการลงทุนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม รวม 48 มาตรฐาน เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดบริการสาธารณะตามภารกิจหน้าที่และภารกิจที่ท้องถิ่นได้รับถ่ายโอนจากรัฐ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้บริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐและมีบทบาทที่สำคัญในการชี้ถึงรูปแบบและประเภทบริการสาธารณะรูปแบบใดที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้มีความเห็นที่สำคัญต่อการกำหนดทิศทางการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยทั้งประเทศเป็นอย่างมาก การบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกิจการที่เกี่ยวกับท้องถิ่นโดยเฉพาะและเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยมีลักษณะ ดังนี้ คือ จัดให้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำบัดน้ำเสีย บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางผังเมือง เป็นต้น (วุฒิสสาร ตันไชยม, 2564 : 3)

ในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 รูปแบบด้วยกัน ดังนี้ อำนวนย บุญรัตน์มตรี. (2559 : 28)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะเอง โดยเก็บค่าบริการหรือไม่ก็ได้ รายได้จากส่วนนี้อาจจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ก็ตาม แต่มีข้อดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดนโยบายด้านราคา คุณภาพการให้บริการได้เอง และจัดสรรบริการไปยังกลุ่มเป้าหมายได้แต่มีจุดอ่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับภาระด้านงบประมาณเอง ทั้งหมด

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะโดยการจ้าง (Contracting) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเลือกใช้วิธีการจ้างองค์กรภายนอกให้จัดทำบริการสาธารณะ เช่น การจ้างหน่วยธุรกิจ การจ้างหน่วยงานอิสระนอกกระบวนการราชการ การจ้างรัฐวิสาหกิจ การจ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การจ้างอาจจะเป็นการจ้างให้จัดทำบริการสาธารณะนั้นทั้งหมด หรือการจ้างเป็นบางส่วนก็ได้ การจ้างให้จัดทำบริการสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะไม่เก็บค่าใช้บริการจากประชาชน แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้จ่ายเงินให้กับผู้รับจ้าง

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สัมปทาน (Concession) เป็นการให้อำนาจการจัดทำบริการสาธารณะแก่หน่วยงานภายนอกลงทุนดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้หน่วยงานที่ได้รับสัมปทานเก็บค่าใช้บริการตามสัญญาหรือเงื่อนไขที่ตกลงกัน รวมทั้งผู้รับสัมปทานต้องรับความเสี่ยงเอง

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมทุนกับหน่วยงานอื่น (Joint Venture) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถร่วมลงทุนกับองค์กรภายนอกรวมถึงการช่วยเหลือของต่างประเทศ หรือความเป็นหุ้นส่วนกับรัฐเพื่อดำเนินกิจกรรมหรือจัดทำบริการสาธารณะซึ่งส่วนใหญ่การร่วมทุนจะเกิดขึ้นกับโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีสูง เช่น ระบบการขนส่ง มวลชนโครงการพัฒนาระบบพลังงาน โครงการพัฒนาเขตอุตสาหกรรม การร่วมทุนกับหน่วยงาน อื่นมีข้อดีในเรื่องของการประหยัดงบประมาณในการลงทุนลดความเสี่ยงในการดำเนินการและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

5. การจัดทำบริการสาธารณะโดยการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นได้โดยความสมัครใจและตามความพร้อมในการร่วมมือของแต่ละองค์กรลักษณะของความร่วมมือ เช่น การแลกเปลี่ยนบริการ (Trading Service) การให้เช่าอุปกรณ์ (Renting Equipment) การจ้าง (Contracting) การใช้บุคลากรร่วมกัน (Sharing Staff) การร่วมบริการ (Consolidating) การร่วมกันใช้สิ่งอำนวยความสะดวก (Joint Use of a Facility) การจัด ตั้งเขตบริการ พิเศษ (Special Purpose Districts) การจัดซื้อและเป็นเจ้าของอุปกรณ์ร่วม (Joint Purchase and Ownership of Equipment) หรือการจัดซื้ออุปกรณ์ร่วมกัน (Cooperative Purchasing)

รูปแบบและประเภทของบริการสาธารณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี

รูปแบบและประเภทของบริการสาธารณะที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นต้นแบบหรือ แนวทางในการจัดบริการสาธารณะแต่ละประเภทที่สอดคล้องกับ

บริบทของแต่ละท้องถิ่นได้ เช่น การจัดบริการประเภทสาธารณสุขและการศึกษาถือเป็นบริการด้านสังคมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญมากขึ้น โดยด้านการสาธารณสุขที่ในปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการพัฒนาระบบ การสาธารณสุขและการเข้าถึงสุขภาพมากขึ้น ซึ่งการกระจายทรัพยากรและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขสู่ท้องถิ่นมีความสำคัญ เพราะช่วยทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของชุมชนมากขึ้นแม้ว่าการถ่ายโอนภารกิจด้านสุขภาพยังมีความล่าช้าและข้อจำกัด (โรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, 2558 : 31-32) เช่นเดียวกับด้านการศึกษาที่การศึกษาในระดับท้องถิ่นจะช่วย สร้างความเป็นธรรมทางสังคม เพราะจากประสบการณ์ในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาได้ใช้มาตรการการกระจาย อำนาจและการกระจายงบประมาณสู่จังหวัด ท้องถิ่น และสถานศึกษา จากการศึกษาขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ญี่ปุ่น แคนาดา (ออนตาริโอ) โปแลนด์ บราซิล เกาหลีใต้ จีน (เซี่ยงไฮ้) และโปรตุเกส ที่เสนอว่ามาตรการกระจายอำนาจการศึกษาเป็น มาตรการอันดับหนึ่งที่ต้องใช้และต้องให้ท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น (ไกรยศ ภัทรวาท, 2558 : 43)

ที่ผ่านมาพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณสุขและการศึกษาตามมาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการ จัดการศึกษา และการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษา พยาบาล กับมาตรา 17 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ตามมาตรา 16 และการจัดการศึกษาและการจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ส่วนกรุงเทพมหานครมีอำนาจจัดบริการด้านคมนาคมขนส่งตามมาตรา 16 และ 17

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนมัธยมตากสินระยองภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิตากสินระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดระยอง โดยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองขึ้นใน พ.ศ. 2551 โดยโรงเรียนมัธยมตากสินระยองเปิดการเรียนการสอนในระบบ 2 ภาษา (Bilingual School) ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและระเบียบ วิธีการบริหารงบประมาณของทางราชการ ทำให้ไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทน ที่สูงเพื่อจ้างบุคลากรที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและจัดการ เรียนการสอนให้กับทางโรงเรียนได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จึงอาศัยความช่วยเหลือจากมูลนิธิตากสินระยองซึ่งเป็นมูลนิธิที่ได้รับการ สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (โดยผู้บริหารของมูลนิธิ มาจากคณะผู้บริหารของ อบจ. ระยองเอง) ทำหน้าที่บริหารงานโรงเรียน และจ้างผู้บริหารกับ

บุคลากรครูโดยอาศัยรายได้ของมูลนิธิแทนการตั้ง งบประมาณโดยตรงจาก อบจ. มูลนิธิตากสินระยองจะมีการบริหารงาน 2 ระบบ คือ ระบบการบริหารผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระที่จัด จ้างโดยมูลนิธิตากสินระยอง ส่วนครูปฏิบัติการจัดจ้างเป็นพนักงานจ้างตาม ภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

การคมนาคมและการขนส่งเป็นบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญ จากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เสนอให้มีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองโดย “เตรียมความพร้อมรองรับความเป็นเมือง ทั้งด้านการบริหารจัดการด้านผังเมือง ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ระบบคมนาคมขนส่งที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของคนในเมืองรวมทั้งเสริมสร้างความสามารถ ในการบริหารจัดการเมืองตามระดับการพัฒนา” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558 : 20)

ที่ผ่านมาพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการด้านคมนาคมขนส่งตามมาตรา 16 ให้ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ การจัดให้มีและควบคุม ตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ และการขนส่งและการวิศวกรรม จราจร กับมาตรา 17 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ตามมาตรา 16 และการจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และการขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร ส่วนกรุงเทพมหานครมีอำนาจจัดบริการด้านคมนาคมขนส่งตามมาตรา 16 และ 17

ยกตัวอย่าง ด้านคมนาคมขนส่ง เช่น โครงการขนส่งมวลชนรถไฟฟ้าระบบรางเบาของบริษัทขอนแก่นพัฒนาเมือง (KKTT) จำกัด บริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (KKTT) จำกัด เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มธุรกิจของจังหวัดขอนแก่น 20 บริษัท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น 6 แห่ง องค์กรทางเศรษฐกิจ 8 องค์กร องค์กรจีน ขอนแก่น 24 องค์กร และมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดขอนแก่น ทั้งการออกแบบและพัฒนาเมือง เพื่อส่งเสริมให้เมืองขอนแก่นสามารถเติบโตได้และรองรับความเจริญ ในอนาคต โดยการรวมตัวเพื่อก่อตั้งบริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง (KKTT) จำกัด มีสาเหตุจากการกระจายงบประมาณของประเทศ ที่รวมศูนย์ในกรุงเทพมหานครเพียงอย่างเดียว ทำให้งบประมาณการพัฒนาความเจริญ ในต่างจังหวัดได้รับงบประมาณน้อยมาก กลุ่ม KKTT เห็นว่า “หากต้องรอนงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว โดยตัวจังหวัดมีการเจริญเติบโต แบบก้าวกระโดดจะเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตแบบยั่งยืน จึงจำเป็นต้องหางบประมาณจากด้านอื่น ในการพัฒนาจังหวัดของตนเองและนี่คือที่มาทำให้เกิดแนวทางในการระดมทุน ของคนในจังหวัด ขึ้นมาเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของตนเอง โดยยึดหลักประโยชน์ของจังหวัดตนเป็นที่ตั้ง” นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นรวม 6 แห่ง ก็ให้การสนับสนุนการจัดตั้งบริษัทดังกล่าวเพื่อจัดบริการสาธารณะและพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน ได้แก่ องค์กร

บริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลตำบลสำราญ เทศบาลตำบลในเมือง เทศบาลตำบลเมืองเก่า และเทศบาลตำบลท่าพระ

จะเห็นได้ว่าการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ได้นำเสนอไปนั้นสามารถนำมาเป็นแบบอย่างสำหรับการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้ โดยหลักการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้ในหลายรูปแบบ เช่น การว่าจ้าง (Out Sourcing) การร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน (Public-Private Partnership - PPP) สหการ (Cooperative) และกิจการพาณิชย์ และกิจการเพื่อสังคม (Local Public Enterprise and Social Enterprise) อีกทั้งมีการจัดบริการสาธารณะในหลายประเภท เช่น การสาธารณสุขและการศึกษา การคมนาคมและขนส่ง เพื่อยกระดับบริการสาธารณะของท้องถิ่นในอนาคตได้อีกมาก

บทสรุป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสรุปได้ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น การจัดบริการสาธารณะควรที่จะสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นได้ โดยการจัดบริการสาธารณะทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การว่าจ้าง การร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน สหการ และกิจการพาณิชย์และกิจการเพื่อสังคม อีกทั้งมีการจัดบริการสาธารณะในหลายประเภท เช่น การสาธารณสุขและการศึกษา การคมนาคมและขนส่ง เพื่อยกระดับบริการสาธารณะของท้องถิ่นในอนาคตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะ ควรแยกภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะออกจากภารกิจด้านอื่นๆ อย่างชัดเจนและมีการส่งเสริมภารกิจโดยดำเนินการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และจัดสรรบุคลากร การจัดบริการสาธารณะ ที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งสนับสนุนการ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัย รวมทั้งอำนวยความสะดวก สร้างความประทับใจแก่ประชาชนผู้มารับบริการ

บรรณานุกรม

- ไกรยส ภัทราวาท. (2558). **รีเซ็ตการศึกษาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม**. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน พระปกเกล้า.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2541). **การบริหารสาธารณะในระบบกฎหมายปกครองของฝรั่งเศส**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนิติธรรม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542**. เล่ม 116/ตอนที่ 114 ก/17 พุทธศักราช 2542.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. เล่ม 114/ตอนที่ 55 ก/11 ตุลาคม 2540.
- วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร. (2558). การทบทวนระบบสุขภาพของ ประเทศไทย the Kingdom of Thailand Health System Review. *Health Systems in Transition*, 5(5):31-32.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). **รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- วุฒิสาร ตันไชย. (ออนไลน์). **การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่**. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2566. จาก <http://www.local.moi.go.th/webst/botfam1.htm>.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. หมวด 2 โครงสร้างภายนอก ลำดับที่ 2 เรื่อง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- สมาน รังสิโยภุชญ์. (2554). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารบุคคล**. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น. 20.
- อำนวย บุญรัตน์ไมตรี. (2559). **แนวคิดการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. *วารสาร การเมืองการปกครอง*, 6(1): 28.
- Shamsul Haque. (2001). The Diminishing Publicness of Public Service under the Current Mode of Governance. *Public Administration Review* 61, 1 (1): 66-67.